

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/85/2019
Identifikačné číslo spisu: 1214211194
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1214211194.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Viery Petříkovej a JUDr. Jany Haluškovej, v spore žalobcu H. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. Č.. XXX/X, XXX XX R., zastúpeného JUDr. Ing. Ľudmila Bílá, advokátka, s. r. o., so sídlom Špitálska 10, 811 09 Bratislava, IČO: 47 243 945, proti žalovanému Blaguss Slovakia s. r. o., so sídlom Mlynské nivy 70, 821 05 Bratislava, IČO: 35 796 251, zastúpenému HAVLÁT & PARTNERS, so sídlom Rudnayovo nám. 1, 811 01 Bratislava, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 12Cpr/4/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19. júla 2018, č. k. 10CoPr/4/2018-641, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom (medzitýmny) zo 17. októbra 2017 č. k. 12Cpr/4/2014-566 určil, že výpoveď zamestnávateľa daná z dôvodu, pre ktorý môže zamestnávateľ so zamestnancom okamžite skončiť pracovný pomer (zamestnanec porušil závažne pracovnú disciplínu podľa § 68 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce) v zmysle § 63 ods. 1 písm. e/ Zákonníka práce, uskutočnená zo strany žalovaného dňa 13.01.2014 a doručená žalobcovi dňa 13.01.2014, je v celom rozsahu neplatná (prvý výrok).

1.1. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na ustanovenia § 40 ods. 8, § 61 ods. 2, § 63 ods. 1 písm. e), § 66 a § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce. Vecne rozsudok odôvodnil tým, že výpoveď z pracovného pomeru daná žalovaným žalobcovi nespĺňala zákonné požiadavky (§ 61 ods. 2 Zákonníka práce), nakoľko jej dôvody neboli presne skutkovo vymedzené, boli iba všeobecné; nebolo v nich konkrétne uvedené, kedy malo dôjsť a k akým konaniam žalobcu, ktoré by boli dôvodom výpovede. Dôvody neboli vymedzené ani časovo, keď ich vymedzenie spočívalo v údajných vyjadreniach iných zamestnancov. Z výpovede nie je zjavné, či bola uskutočnená v lehote stanovenej v

§ 63 ods. 4 Zákonníka práce. V celom priebehu konania nebolo preukázané, akých konaní sa mal žalobca úmyselne dopustiť, čím porušil základné povinnosti zamestnanca, a to najmä dodržiavanie právnych predpisov a predpisov vzťahujúcich sa na vykonávanú prácu, ktorými bolo odôvodnené závažné porušenie pracovnej disciplíny, ktoré by bolo dôvodom okamžitého skončenia pracovného pomeru so zamestnancom. V konaní nebolo preukázané, a to ani svedeckými výpoveďami, že by žalobca, zamestnaný u žalovaného ako hlavný dispečer pridelujúci vodičom autobusov konkrétne jazdy, prijímal od nich úplatky, ako i rôzne iné neoprávnené plnenia, a tým uprednostňoval jednotlivých vodičov pridelovaním lukratívnych zahraničných ciest. Ani jeden zo svedkov nepotvrdil, že žalobcovi poskytol úplatok, prípadne nejaký prezent. Rozhodnutie iba o základe nároku okresný súd odôvodnil poukazom na § 214 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a účelnosťou a hospodárnosťou tohto postupu, keďže toto rozhodnutie je predpokladom rozhodnutia o náhrade mzdy.

2. Krajský súd v Bratislave (v ďalšom aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom zo dňa 19. júla 2018 č. k. 10CoPr/4/2018-641 medzitýmny rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (prvý výrok) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (druhý výrok).

2.1. Odvolací súd aj s odkazom na § 470 ods. 1, 2 CSP skonštatoval, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav, dokazovanie vykonal v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 191 ods. 1 CSP) a na ich základe dospel k správny skutkovým a právnym záverom o základe uplatneného nároku, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite odôvodnil (§ 220 ods. 2 CSP). Odvolací súd medzitýmny rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

2.2. Krajský súd výkladom prejavu uvedeného v spornej výpovedi dospel k záveru, že jej dôvodom bolo prijímanie úplatkov žalobcom od vodičov, za ktoré im prideloval výhodnejšie (lepšie platené) pracovné cesty, t. j. je z nej možné zistiť skutočný dôvod, ktorý žalovaného ako zamestnávateľa viedol k rozviazaniu pracovného pomeru so žalobcom.

2.3. Pri posúdení, či skutok, ktorý bol dôvodom zrušovacieho prejavu žalovaného, napĺňa znaky závažného porušenia pracovnej disciplíny, je nutné vychádzať z toho, že povinnosť dodržiavať pracovnú disciplínu patrí k základným povinnostiam zamestnanca vyplývajúcim z pracovného pomeru (§ 47 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce) a spočíva v plnení povinností ustanovených právnymi predpismi (najmä § 81 a § 82 Zákonníka práce), pracovným poriadkom, pracovnou zmluvou. Porušenie pracovnej disciplíny Zákonník práce nedefinuje a neustanovuje, z akých hľadísk je nutné pri jeho posudzovaní vychádzať. Jedným zo základných hľadísk pri rozhodovaní o postihu za porušenie pracovnej disciplíny je intenzita porušenia. Hodnotenie intenzity porušenia pracovnej disciplíny závisí od konkrétnych okolností a ovplyvňuje ho tak osoba zamestnanca, jeho doterajší postoj k plneniu pracovných povinností, spôsob a intenzita porušenia konkrétnych pracovných povinností, ako aj situácia, v ktorej k porušeniu došlo, dôsledky porušenia pre zamestnávateľa, či konanie zamestnanca spôsobilo zamestnávateľovi škodu a pod. Okamžité skončenie pracovného pomeru podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce vyžaduje, aby išlo o zavinené konanie zo strany zamestnanca (aspoň z nedbanlivosti), ktoré musí dosahovať intenzitu porušenia pracovných povinností závažným spôsobom.

2.4. V posudzovanej veci nebolo sporným, že žalovaný dal ako zamestnávateľ žalobcovi ako zamestnancovi listom zo dňa 13.01.2014 v súlade s ust. § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce v spojení s § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce výpoveď, v ktorej síce vymedzil skutky, ktorých sa mal žalobca dopustiť, uviedol ich ale iba všeobecne. Podľa odvolacieho súdu nebolo možné stotožniť sa s argumentáciou žalovaného v odvolaní, že postačuje, aby mohol pri dávaní výpovede skutkový záver o korupčnom správaní žalobcu s veľkou mierou pravdepodobnosti pripustiť. Žalovaný uviedol, že ak by mal súd postupovať v zmysle tohto názoru, dokazovanie ako súčasť civilného súdneho procesu by stratilo svoje opodstatnenie, keďže vykonanými dôkazmi má súd dospieť k skutkovým zisteniam, ktoré má mimo akúkoľvek pochybnosť preukázané a len na základe jednoznačne preukázaných skutočností môže vyvodiť správny skutkový záver. Značná miera pravdepodobnosti skutkových okolností nie je zárukou ich správnosti, predpokladom správneho právneho posúdenia veci súdom je správne zistený skutkový stav veci.

2.5. Za bezpredmetnú odvolací súd označil odvoláciu námietku žalovaného, že v civilnom konaní neplatí trestnoprávna zásada „v pochybnostiach v prospech obvineného“, nakoľko súd prvej inštancie nedospel k záveru, že výsluchom svedkov nebolo preukázané, že žalobca ako dispečer prijímal od vodičov

úplatky ako i rôzne plnenia, a tým uprednostňoval jednotlivých vodičov pridelovaním lukratívnych zahraničných ciest, na základe pochybností, ktoré vyhodnotil v prospech žalobcu, ale vyhodnotením svedeckých výpovedí v konaní vypočutých svedkov.

2.6. Odvolací súd sa stotožnil s tvrdením žalovaného, že i nepriame dôkazy sú spôsobilým prostriedkom preukázania tvrdených skutočností, avšak aj z takýchto dôkazov musí nepriamo vyplynúť spoľahlivý záver o existencii deklarovaných tvrdení. Z výpovedí svedkov vypočutých v konaní pred súdom prvej inštancie iba vyplynulo, že vo firme žalovaného sa rozprávalo, že žalobca prideluje výhodné jazdy vodičom, ktorí mu poskytujú rôzne prezenty, z čoho však nemožno objektívne uzavrieť, že sa žalobca korupčného konania aj dopustil.

2.7. Odvolaciu námietku žalovaného, poukazujúceho na osobitné povinnosti žalobcu ako vedúceho zamestnanca, ktorý mal byť vzorom pre ostatných zamestnancov, odvolací súd označil za zavádzajúcu, nakoľko žalovaný vychádzal z predpokladu preukázaného korupčného správania žalobcu, ktoré však v konaní pred súdom prvej inštancie preukázané nebolo. Irelevantný je preto žalovaným kladený dôraz na pracovnú pozíciu žalobcu vo vzťahu k dobrému menu obchodnej spoločnosti, ako aj námietka týkajúca sa intenzity údajného porušenia pracovnej disciplíny.

2.8. Odvolací súd doplnil, že výsledky súdom prvej inštancie vykonaného dokazovania nepreukazujú, že žalovaným uvedené výpovedné dôvody reálne nastali, teda že žalobca sa dopustil korupčného správania, ktoré bolo v posudzovanom spore určujúcou skutočnosťou pre posúdenie žalobného nároku. Žalovaný zamestnávateľ sa o dôvodoch výpovede dozvedel sprostredkované - na základe oznámení zástupcov vodičov autobusov, z čoho vyplýva, že sám nemal výpovedný dôvod bezpečne preukázaný. Svedčí o tom aj štylizácia textu spornej výpovede, ktorý je formulovaný v zmysle podozrenia zo spáchania korupcie žalobcom (...“mali spočívať v prijímaní plnenia“,...“uprednostňovanie malo spočívať v tom“...). Z obsahu výpovede teda nie je zrejmé presvedčenie žalovaného o protiprávnom konaní žalobcu, tobôž nie objektívna skutočnosť, ktorá by jeho korupčné správanie osvedčovala.

2.9. Odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovaného o arbitrárnosti napadnutého rozsudku. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu možno uvažovať len vtedy, ak by sa súd zásadne odchyľil od znenia príslušných zákonných ustanovení tak, že by poprel ich účel a význam (rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 12/05) a odhliadnuc od ustanovenia § 66 a súvisiaceho § 40 ods. 8 Zákonníka práce (ktoré sa týkajú zamestnancov so zdravotným postihnutím) súd prvej inštancie na správne zistený skutkový stav aplikoval zodpovedajúce zákonné ustanovenia.

2.10. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi úspešnému v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie navrhúc, aby dovolací súd zmenil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu tak, že žalobu zamietne a žalovanému prizná voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, alternatívne zruší rozsudok odvolacieho súdu aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie a žalovanému voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3.1. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku. Za právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená označil v úvode dovolania otázku, či má zamestnávateľ povinnosť mať pred skončením pracovného pomeru zamestnanca z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny preukázané toto porušenie s takou mierou pravdepodobnosti, aká sa vyžaduje v trestnom konaní na preukázanie viny páchatel'a, alebo či je miera dôkazného bremena v prípade zamestnávateľa v civilnom konaní nižšia. V závere dovolania túto otázku modifikoval tak, či možno od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby na preukázanie korupčného správania sa zamestnancov (za účelom skončenia pracovného pomeru z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny) musel zabezpečiť také množstvo dôkazov, ktoré preukážu konanie zamestnanca porušujúceho pracovnú disciplínu bez akýchkoľvek pochybností v takej miere, ako je potrebné na preukázanie viny v prípade korupcie v rámci dokazovania v trestnom konaní zo strany orgánov činných v trestnom konaní.

3.2. V dôvodoch dovolania dovolateľ uviedol, že potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu je založený na tom, že žalovaný v konaní nepreukázal, že žalobca prijímal od zamestnancov žalovaného úplatky a rôzne

plnenia, na základe čoho im prideľoval lukratívnejšie zahraničné cesty, v dôsledku čoho bol následne so žalobcom skončený pracovný pomer. Dovolateľ tvrdil, že odvolací súd takto rozhodol napriek tomu, že dovolateľovi sa v konaní pred súdom prvej inštancie podarilo viacerými dôkazmi, vrátane výslovného priznania sa dvoch svedkov preukázať, že žalobca sa dopustil konania, pre ktoré s ním bol rozviazaný pracovný pomer výpoveďou z 13.01.2014. Z vykonaného dokazovania mal podľa dovolateľa súd preukázané korupčné správanie takto: svedkyňa N. dňa 08.05.2015 uviedla, že sa od vodičov dopyčovala, že niektorí vodiči dávajú žalobcovi úplatky vo forme peňazí alebo alkohol za poskytnutie lepšej jazdy, svedkyňa V. dňa 10.12.2015 uviedla, že sa z rozprávania vodičov dopyčovala, že žalobcovi poskytujú úplatky, aby im zadelil lukratívnejšie jazdy, svedkovia D., F., R. K. G. dňa 11.02.2016 potvrdili, že počuli o tom, že vodiči dávajú žalobcovi úplatky za poskytnutie výhodnejších jazd, svedok F. dňa 08.10.2015 priznal poskytnutie úplatku 100,- eur žalobcovi, za čo mu žalobca dohodil lepšiu jazdu a v trestnom konaní sp. zn. ČVS:ORP-560/RV-B2-2014 uviedol, že žalobcovi platil aj za ďalšie jazdy mesačne sumou 100,- eur, spolu celkovo 500,- eur. Svedok F. uviedol, že pri dávaní výpovede žalobca výslovne uviedol, že sa žalovanému nepodarí vinu žalobcu preukázať, lebo vodiči z obavy z vlastného konania nebudú proti žalobcovi vypovedať. Svedok O. 10.12.2015 uviedol, že on sám priznal, že dal žalobcovi nejaký kompót a iné drobnosti, pričom o rovnakých praktikách počul aj od iných vodičov, konkrétne pán T. mu povedal, že poskytol žalobcovi alkohol aj peniaze za pridelenie lukratívnejších jazd. Svedok O. počas konfrontácie so svedkom T. 10.12.2015 jednoznačne a bez zaváhania odpovedal, že sa rozprával s pánom T. o dávaní úplatkov žalobcovi, svedok T. počas tejto konfrontácie po položení otázky, či sa so svedkom O. rozprával o dávaní úplatkov žalobcovi asi pol minúty mlčal, váhal pri svojej odpovedi, pričom následne na výzvu súdu, či má problém s odpoveďou uviedol, že rozmýšľa.

3.3. Odvolací súd podľa dovolateľa na takto správne zistený skutkový stav nesprávne aplikoval ustanovenia Zákonníka práce, najmä § 63 ods. 1 písm. e), keď došiel k nesprávnemu právnomu záveru o neplatnosti skončenia pracovného pomeru so žalobcom. Krajský súd sa zhodol so súdom prvej inštancie, že žalovanému sa nepodarilo preukázať korupčné správanie žalobcu s takou mierou istoty, aby s ním bolo možné pracovný pomer skončiť z tohto dôvodu. Po citácii odseku 15. odôvodnenia rozsudku krajského súdu, zdôrazniac jeho časť ... keďže vykonanými dôkazmi má súd dospieť k skutkovým zisteniam, ktoré má mimo akúkoľvek pochybnosť preukázané a len na základe jednoznačne preukázaných skutočností môže vyvodiť správny skutkový záver. Značná miera pravdepodobnosti skutkových okolností nie je zárukou ich správnosti, pričom predpokladom správneho právneho posúdenia veci súdom je správne zistený skutkový stav veci dovolateľ tvrdil, že odvolací súd kladie na žalovaného zamestnávateľa neprimerané nároky, pokiaľ ide o preukazovanie protiprávneho konania žalobcu, čím narúša zásadu rovnosti strán sporu a zasahuje do ústavného práva žalovaného na súdnu ochranu.

3.4. Odvolací súd kladie na žalovaného podľa jeho názoru také požiadavky na unesenie dôkazného bremena, aké sú kladené na orgány činné v trestnom konaní na preukázanie viny páchatel'a (t. j. bez akýchkoľvek pochybností za platnosti zásady in dubio pro reo). V civilnom sporovom konaní, v ktorom majú strany vystupovať s rovnakými právami a povinnosťami, ani jedna zo strán nemá neobmedzené možnosti na preukazovanie tvrdených skutočností; žalovaný ako súkromná osoba nedisponuje takými technickými ani zákonnými prostriedkami, ktorými by mohol bez pochyb preukázať vinu žalobcu, pričom sa nemožno spoliehať iba na priznania osôb, ktoré sa takéhoto konania dopustili, a to z dôvodu obavy o prípadné trestnoprávne dôsledky. Požiadavkou na preukázanie protiprávneho konania vo forme korupcie s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou súd narúša zásadu rovnosti strán a zasahuje do základných ústavných a medzinárodnými zmluvami garantovaných práv žalovaného. Žalovaný poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžo/48/2013, v ktorom ako odvolací súd uviedol, že: Účelom konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o prepustení žalobcu zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru nie je otázkou jeho viny alebo neviny, ale len otázkou, či sú splnené zákonné predpoklady na prepustenie policajta zo služobného pomeru podľa zák. č. 73/1998 Z. z. Preto nemožno vo veci žalobcu v súdnom preskúmvacom konaní podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku skúmať otázku prezumpcie neviny, trestnosť činu v rozsahu, ktorý je v konaní pred trestným súdom. Sankciu za porušenie služobnej prísahy a služobnej povinnosti nie je možné stotožniť s trestnoprávnou zodpovednosťou. Zákonné predpoklady prepustenia musia byť splnené v čase rozhodovania o prepustení a nie sú závislé od výsledku prípadného trestného konania, keďže porušenie služobnej prísahy, resp. služobnej povinnosti nemusí nutne dosahovať intenzitu

trestného činu. Preto konanie v personálnych veciach príslušníkov Policajného zboru (s výnimkou ust. § 192 ods. 1 písm. f) zák. č. 73/1998 Z. z., o ktoré v prejednávanej veci nejde) nie je podmienené výsledkom trestného konania. Administratívne a podstatne voľnejšou procesnou úpravou dokazovania. V personálnom konaní možno použiť ako dôkazy aj dôkazné prostriedky, ktoré nemusia svojou formou postačovať pre účely trestného konania. K odlišnej miere dôkazného bremena Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 366/2006 uviedol: Účelom konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia ministerstva o prepustení sťažovateľa zo služobného pomeru nie sú otázky jeho viny alebo nevinu, ale len otázka, či sú splnené zákonné predpoklady na prepustenie policajta zo služobného pomeru. Preto nemožno vo veci sťažovateľa skúmať otázku prezumpcie nevinu, trestnosť činu v rozsahu, ktorý je v konaní pred slovenským trestným súdom ústavne zaručený obvinenej osobe.

3.5. Dovolateľ vychádzajúc z uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/6/2017, 4Cdo/191/2017, 5Oboer/13/2018, z jeho rozsudku sp. zn. 3Cdo/191/2017 zdôraznil, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžo/48/2013 vrátane rozhodnutí, z ktorých v tejto veci najvyšší súd vychádzal a rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 366/2006 nepredstavujú rozhodnutia, ktoré možno zaradiť pod pojem ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP (správne má byť uvedené písm. b/, pozn. dovolacieho súdu).

4. Žalobca prostredníctvom svojej právnej zástupkyne vo vyjadrení k dovolaniu navrhol zamietnutie dovolania, uplatnil si náhradu 100 % trov dovolacieho konania. Namietol, že dovolacia otázka vymedzená žalovaným v bode 3.1. dovolania je bez súvisu s prejednávanou vecou. Jej zodpovedanie nie je potrebné, lebo žalovaný neprekázal v trestnej ani civilnej rovine akúkoľvek pravdepodobnosť korupčného správania. Žiadny zo svedkov údajne korupčné správanie sa žalobcu nepotvrдил, svedkovia navrhnutí žalovaným účelovo uvádzali, že o takomto konaní počuli, na otázku od koho nevedeli odpovedať resp. si nepamätali. Naopak svedok T. uvádzal, že ho konateľ žalovaného pod hrozbou výpovede nabádal, aby tvrdil, že dal žalobcovi peniaze a svedkyňa V. uviedla, že bola prítomná rozhovoru, keď p. F. žiadal p. F., aby zabezpečil vodičov, ktorí budú svedčiť proti žalobcovi. Aj orgány činné v trestnom konaní konštatovali, že sa skutok nestal a najmä, ani jeden vypočutý svedok (a to ani svedkovia vypočutí súdom) nepotvrдил, že by bol účastný, alebo aspoň prítomný akéhokoľvek korupčného konania žalobcu. Aj keby dovolací súd na dovolaciu otázku odpovedal, že v civilnom konaní zamestnávateľ nemá povinnosť mať pred skončením pracovného pomeru zamestnanca z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny preukázané toto porušenie s takou mierou pravdepodobnosti, aká sa vyžaduje v trestnom konaní na preukázanie viny páchatel'a, v prejednanom spore nebola preukázaná ani pravdepodobnosť.

4.1. K ďalšej časti dovolania žalobca uviedol, že žalovaný mal k dispozícii dôkazné prostriedky, aké mu náležia v civilnom konaní. Nie je pravdou, že sa žalovanému podarilo preukázať, že sa žalobca dopustil konania, pre ktoré s ním bol skončený pracovný pomer výpoveďou z 13.01.2014. Žalovaný neuvádza, ktorí svedkovia tak mali údajne tvrdiť a výslovne sa priznať. Svedkovia N., O., F. K. R., na výpovediach ktorých založil žalovaný svoju výpoveď a protokol zo 07.01.2014, boli blízki spolupracovníci konateľ'a p. F..

4.2. K tvrdeniu dovolateľ'a, že nemal dostatočné prostriedky a možnosti preukázania viny žalobcu, že súd od neho nemôže požadovať preukázanie viny s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou a porušil princíp rovnosti strán konania žalobca uviedol, že základom akéhokoľvek sporu je preukázanie tvrdení v rámci procesného útoku alebo v rámci procesnej obrany, čo obzvlášť platí vo vzťahu zamestnávateľ'a k zamestnancovi. Korupčné správanie žalobcu nebolo preukázané jediným svedkom ani nepriamymi dôkazmi. Nie je na mieste odvolávať sa na mieru pravdepodobnosti preukázania korupčného správania na strane žalobcu.

4.3. Zodpovedanie otázky, či možno od zamestnávateľ'a spravodlivo požadovať, aby na preukázanie korupčného správania sa zamestnancov (za účelom skončenia pracovného pomeru z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny) musel zabezpečiť také množstvo dôkazov, ktoré preukážu konanie zamestnanca porušujúceho pracovnú disciplínu bez akýchkoľvek pochybností v takej miere, ako je potrebné na preukázanie viny v prípade korupcie v rámci dokazovania v trestnom konaní zo strany orgánov činných v trestnom konaní podľa žalobcu pre toto konanie tiež nemá význam, lebo korupčné správanie sa žalobcu preukázané nebolo. Súdy od žalovaného požadovali len preukázanie tvrdení v rozsahu, v akom možno od neho požadovať v civilnom sporovom konaní, pričom vychádzali aj z

výsledkov, najmä výsluchov uskutočnených v trestnom konaní.

4.4. V závere vyjadrenia poukázal na to, že sa so žalovaným medzičasom dohodli na podmienkach súdneho zmiernu a požiadali súd o vytýčenie pojednávania za účelom jeho schválenia.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

7. Dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP argumentujúc tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Žalobca za dosiaľ dovolacím súdom neriešenú považuje otázku, či má zamestnávateľ povinnosť mať pred skončením pracovného pomeru zamestnanca z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny preukázané toto porušenie s takou mierou pravdepodobnosti, aká sa vyžaduje v trestnom konaní na preukázanie viny páchatel'a, alebo či je miera dôkazného bremena v prípade zamestnávateľa v civilnom konaní nižšia, resp. či možno od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby na preukázanie korupčného správania sa zamestnancov (za účelom skončenia pracovného pomeru z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny) musel zabezpečiť také množstvo dôkazov, ktoré preukážu konanie zamestnanca porušujúceho pracovnú disciplínu bez akýchkoľvek pochybností v takej miere, ako je potrebné na preukázanie viny v prípade korupcie v rámci dokazovania v trestnom konaní zo strany orgánov činných v trestnom konaní.

8. Pre účely ďalšieho výkladu dovolací súd (so zreteľom na dovolaciu argumentáciu žalovaného) uvádza, že za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 01.01.1993 pod pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikátorne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 06. marca 2017, sp. zn. 3Cdo/6/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018 sp. zn. 6Cdo/29/2017, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky [(ďalej len „Zbierka“) ako judikát R 71/2018]. S prihliadnutím na čl. 3 CSP do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie. Rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu ČR a Najvyššieho súdu ČR pod tento pojem nespádajú (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. októbra 2017 sp. zn. 6Cdo/129/2017).

9. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že nastolená právna otázka doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená nebola, preto je dovolanie prípustné podľa § 421 ods.1 písm. b) CSP.

10. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na

rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Súd v civilnom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi strán sporu na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu.

11. V rámci civilného sporového konania sa odlišuje priebeh dokazovania v sporoch s ochranou slabšej strany, čo vyplýva z charakteru konania aj zo štandardov daných európskym právom. Prejavom tejto odlišnosti je v prípade individuálneho pracovného sporu podľa § 316 a nasl. CSP (ktorý je jedným zo sporov s ochranou slabšej strany) napr. zosilnená poučovacia povinnosť súdu (§ 318 CSP) vo vzťahu k zamestnancovi, príklon k vyšetrovacej zásade (§ 319 CSP), odklon od sudcovskej a zákonnej koncentrácie (§ 320 CSP).

12. Význam dokazovania v trestnom konaní úzko súvisí s účelom trestného konania, upraveným v ustanovení § 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého majú byť v trestnom konaní trestné činy náležite zistené, ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní a výnosy z trestnej činnosti odňaté, pričom treba rešpektovať základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb. Cieľom, resp. účelom Trestného poriadku je teda náležité zistenie skutkového stavu bez dôvodných pochybností, spôsobom upraveným v Trestnom poriadku a osobitných právnych predpisoch, ktorý zodpovedá skutočnosti, a objasniť tak spáchaný trestný čin, zistiť jeho páchatel'a a uložiť mu spravodlivý a zákonný trest (Jalč, A.: Teoretické a praktické otázky dokazovania v trestnom konaní. Bratislava: Eurounion, 2008, s. 11). Dokazovanie v trestnom konaní je zákonom upravený postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu, ktorého úlohou je poznanie všetkých podstatných skutočností dôležitých pre ďalší postup konania a v konečnej fáze aj pre rozhodnutie. Na rozdiel od Civilného sporového poriadku Trestný poriadok v § 119 ods. 1 ustanovuje, že v trestnom konaní treba dokazovať najmä a) či sa stal skutok a či má znaky trestného činu, b) kto tento skutok spáchal a z akých pohnútok, c) závažnosť činu vrátane príčin a podmienok jeho spáchania, d) osobné pomery páchatel'a v rozsahu potrebnom na určenie druhu a výmery trestu a uloženie ochranného opatrenia a iné rozhodnutia, e) následok a výšku škody spôsobenú trestným činom, f) výnosy z trestnej činnosti a prostriedky na jej spáchanie, ich umiestnenie, povahu, stav a cenu, g) majetkové pomery na účely odňatia výnosov z trestnej činnosti.

13. Spoločným znakom dokazovania v sporovom civilnom konaní aj v trestnom konaní, vyplývajúcim z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) je zásada voľného hodnotenia dôkazov. Podľa § 191 ods. 1 CSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Ustanovenie § 2 ods. 12 Trestného poriadku zakotvuje túto zásadu tak, že orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

14. Podľa § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce účinného k 13.01.2014 zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď iba z dôvodov, ak sú u zamestnanca dôvody, pre ktoré by s ním zamestnávateľ mohol okamžite skončiť pracovný pomer, alebo pre menej závažné porušenie pracovnej disciplíny; pre menej závažné porušenie pracovnej disciplíny možno dať zamestnancovi výpoveď, ak bol v posledných šiestich mesiacoch v súvislosti s porušením pracovnej disciplíny písomne upozornený na možnosť výpovede.

15. Ako uvádza samotný dovolateľ, zjednodušene povedané, účelom dokazovania v civilnom sporovom

konaní pri posudzovaní (ne)platnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou danou zamestnancovi zamestnávateľom podľa § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce je preukázanie takého porušenia pracovnej disciplíny zamestnancom, ktoré možno charakterizovať ako závažné (pre ktoré by zamestnávateľ mohol pracovný pomer so zamestnancom skončiť okamžite, pozn. dovolacieho súdu), účelom dokazovania v trestnom konaní je preukázanie viny páchatel'a.

16. Dovolací súd akcentuje, že podstatou dokazovania v oboch prípadoch, hoci sa spravuje rôznymi procesnými kódexami, je vždy preukazovanie porušenia - či už pracovnej disciplíny zamestnancom, ktoré musí byť závažné, alebo zákona správaním páchatel'a naplňajúcim skutkovú podstatu trestného činu. Rovnako sa v oboch prípadoch aplikuje zásada voľného hodnotenia dôkazov s cieľom riadne zistiť skutkový stav veci. Trestný poriadok precizuje, že sa tak má stať bez dôvodných pochybností, Civilný sporový poriadok (ani jeho predchodca Občiansky súdny poriadok) takéto ustanovenie výslovne neobsahuje. To však neznamená, že rozhodnutie vo veci samej v civilnom sporovom konaní nemá byť založené na riadnom zistení skutkového stavu. V našom právnom poriadku dôkazný štandard na úrovni 100 % istoty zakotvený nie je (Trestný poriadok používa pojem bez dôvodných pochybností, nie pojem bez akýchkoľvek pochybností). Súvislosť medzi tvrdenou skutočnosťou, vykonaným dôkazom a súdom prijatým záverom nesmie odporovať formálnej logike, inak je arbitrárnym (bod 37. rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 51/2020). Pravdepodobnosť existencie minulého skutkového deja musí byť teda zrejmá. Ústavný súd tiež uvádza, že spravidla nikdy nie je možné stopercentne potvrdiť existenciu alebo priebeh určitého skutkového deja, ktorý sa už odohral, preto určitá miera neistoty bude skoro vždy v priebehu jeho dokazovania prítomná. Z uvedeného vyplýva, že absolútna istota nepripúšťajúca žiadne, ani teoretické, pochybnosti o inom priebehu udalosti nemôže byť v zásade ako miera dôkazu požadovaná (II. ÚS 716/2016). Obdobne ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 689/2014 uviedol, že civilné procesné právo žiadnu všeobecnú mieru požadovanej pravdepodobnosti pre unesenie dôkazného bremena nepozná. Žiadne skutkové okolnosti, ktoré už odzneli, nemožno následne ex post preukázať s absolútnou istotou. Vždy pôjde o otázku určitej miery pravdepodobnosti. Aktuálna istota je teda dôkazný štandard, ktorý nie je možné v civilnom konaní aplikovať, lebo by pri tom dôkazné bremeno prakticky nebolo možné uniesť.

17. V zmysle uvedeného dovolací súd uzatvára, že odvolací súd v dovolaní napadnutom rozsudku, v súlade s vyššie uvedenými východiskami, poskytol odpoveď na dovolateľom nastolenú dovolaciu otázku v bodoch 15. - 17. dovolaním napadnutého rozsudku. V bode 15. svojho rozsudku odvolací súd konštatoval, že sa nebolo možné stotožniť s argumentáciou žalovaného v odvolaní, že postačuje, aby mohol pri dávaní výpovede žalobcovi skutkový záver o korupčnom správaní žalobcu s veľkou mierou pravdepodobnosti pripustiť. Odvolací súd uvádza, že ak by súd mal postupovať v zmysle tohto názoru žalovaného, dokazovanie ako súčasť civilného súdneho procesu by stratilo svoje opodstatnenie, keďže vykonanými dôkazmi má súd dospieť k skutkovým zisteniam, ktoré má mimo akúkoľvek pochybnosť preukázané a len na základe jednoznačne preukázaných skutočností môže vyvodiť správny skutkový záver. Značná miera pravdepodobnosti skutkových okolností nie je zárukou ich správnosti, pričom predpokladom správneho právneho posúdenia veci súdom je správne zistený skutkový stav veci. V odseku 16. odvolací súd uviedol, že bezpredmetnou je aj odvolacia námietka žalovaného, že v civilnom konaní neplatí trestnoprávna zásada „v pochybnostiach v prospech obvineného“, nakoľko súd prvej inštancie nedospel k záveru, že výsluchom svedkov nebolo preukázané, že žalobca ako dispečer prijímal od vodičov úplatky ako i rôzne plnenia, a tým uprednostňoval jednotlivých vodičov pridelovaním lukratívnych zahraničných ciest, na základe žiadnych pochybností, ktoré vyhodnotil v prospech žalobcu, ale vyhodnotením svedeckých výpovedí v konaní vypočutých svedkov. Napokon v odseku 17. rozsudku napadnutého dovolaním odvolací súd uviedol, že sa síce stotožnil s tvrdením žalovaného, že i nepriame dôkazy sú spôsobilým prostriedkom na preukázanie tvrdených skutočností, avšak aj z takýchto dôkazov musí nepriamo vyplývať spoľahlivý záver o existencii deklarovaných tvrdení, avšak z výpovedí svedkov vypočutých v konaní pred súdom prvej inštancie iba vyplynulo, že vo firme žalovaného sa rozprávalo o tom, že žalobca prideluje výhodné jazdy pre vodičov, ktorí mu poskytujú rôzne prezenty, z čoho však nemožno objektívne uzavrieť, že sa žalobca korupčného konania aj dopustil.

18. Z uvedeného vyplýva, že sudy v základnom konaní správne aplikovali všeobecne platné zásady

dokazovania a po vyhodnotení vykonaných dôkazov každého jednotlivu aj všetkých vo vzájomných súvislostiach uzavreli, že vo firme žalovaného sa rozprávalo o tom, že žalobca prideliuje výhodné jazdy pre vodičov, ktorí mu poskytujú rôzne prezenty, z čoho nemožno objektívne uzavrieť, že sa žalobca takéhoto konania, ktorého následkom by bolo platné skončenie pracovného pomeru výpoveďou, aj dopustil. Nielen z charakteru sporu (spor s ochranou slabšej strany, teda zamestnanca) vyplýva, že nie je postačujúce pripustenie (čo aj s veľkou mierou pravdepodobnosti) skutkového záveru o korupčnom správaní zamestnanca (žalobcu) pri dávaní výpovede zamestnávateľom, potrebné je (s veľkou mierou pravdepodobnosti) takýto skutkový záver preukázať.

19. V zmysle vyššie uvedených teoretických záverov aj skutkových okolností zistených súdmi v základnom konaní odvolací súd uzatvára, že v súdenom spore nebolo predmetom dokazovania korupčné správanie žalobcu v zmysle posúdenia, či je žalobca vinný zo spáchania trestnej činnosti korupcie, ale závažné porušenie jeho povinností zamestnanca pri zadefňovaní lukratívnejších jász vodičom v podobe prijímania majetkových a finančných výhod vedúce k platnému skončeniu pracovného pomeru, ktoré sa žalovanému preukázať ním navrhnutými dôkazmi nepodarilo.

20. Proces zabezpečenia, vykonávania a hodnotenia dôkazov opisovaný žalovaným v dovolaní nespadá pod uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

21. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaného v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP bolo prípustné, avšak žalovaný v ňom neopodstatnene vytyka, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP), preto jeho dovolanie ako nedôvodné zamietol podľa § 448 CSP.

22. Žalobca bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok